

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Директор Інституту гідробіології
НАН України,**

член-кореспондент НАН України,

д.б.н., проф.

Сергій АФАНАСЬЄВ

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення
осіб, які навчаються у аспірантурі
та надання їм академічної відпустки**

СХВАЛЕНО

Вченою радою

**Інституту гідробіології НАН України
прот. від 07.06.2019 р. № 6**

**Введено в дію наказом
від 27.06.2019 р. № 47**

Зі змінами

СХВАЛЕНО

Вченою радою

**Інституту гідробіології НАН України
прот. від 09.08.2023 р. № 9**

**Введено в дію наказом
від 01.09.2023 р. № 23**

КИЇВ - 2023

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення регулює питання відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі Інституту гідробіології НАН України (далі – Інституту), та надання їм академічної відпустки, розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», «Положення про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти», затвердженого спільним наказом МОН і МОЗ від 06 червня 1996 року № 191/153, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24 червня 1996 року за № 325/1350, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки докторів філософії та докторів наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), та проєкту наказу МОН України «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки».

1.2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

академічна відпустка – перерва у навчанні, у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання здобувачем вищої освіти освітньо-наукової, (далі – ОНП) програми з передбачених цим положенням підстав;

відрахування – припинення статусу здобувача вищої освіти, прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту;

відрахування з числа осіб, які навчаються за державним (регіональним) замовленням – особливий випадок відрахування здобувачів вищої освіти, передбачений Порядком відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2015 р. № 658 (зі змінами) або Порядком призначення і виплати стипендій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. у № 882 зі змінами);

переведення – зміна здобувачем вищої освіти закладу освіти та/або спеціальності (спеціалізації, освітньої програми), та/або форми здобуття освіти, та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача вищої освіти зі зміною відповідних прав та обов'язків;

переривання навчання – призупинення виконання здобувачем вищої освіти індивідуального навчального плану у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання ОНП, з частковим призупиненням прав та обов'язків здобувача вищої освіти;

поновлення – відновлення статусу здобувача вищої освіти, повного обсягу прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту.

II. ВІДРАХУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньою програмою;
- 2) власне бажання;
- 3) переведення до іншого Інституту;
- 4) невиконання індивідуального навчального плану;
- 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- 6) порушення академічної доброчесності;
- 7) інші випадки, передбачені законом.

2.2. Вичерпний перелік обставин, що вважаються невиконанням індивідуального навчального плану, визначається положенням про організацію освітнього процесу із дотриманням сукупності таких вимог:

- 1) факт невиконання індивідуального навчального плану встановлюється винятково за результатами підсумкового контролю;
- 2) пропуск навчальних занять, якщо він не призводить до отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки за результатами підсумкового контролю, не може вважатися невиконанням індивідуального навчального плану;
- 3) відрахування у зв'язку із отриманням незадовільної оцінки під час підсумкового контролю можливе лише за умов, якщо здобувачеві вищої освіти було надано можливість:

- покращення результатів оцінювання незалежно від кількості отриманих незадовільних оцінок і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або за результатами повторного оцінювання отримав незадовільну оцінку;

- оскарження у встановленому закладом вищої освіти порядку рішення, дії або бездіяльності науково-педагогічних, наукових працівників, посадових осіб (представників адміністрації) Інституту щодо організації і проведення підсумкового контролю і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або його скаргу було відхилено;

- переривання навчання і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю;

- 4) здобувача вищої освіти не може бути відраховано, якщо невиконання ним індивідуального навчального плану сталося з вини (є результатом умисних дій або грубої необережності) Інституту, що встановлено комісією Інституту за участю представників органів ради молодих вчених.

2.3. Порушення здобувачем вищої освіти вимог Статуту або правил внутрішнього розпорядку Інституту, вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, встановлених відповідними правилами та інструкціями, що затверджені закладами вищої освіти, може бути підставою для відрахування за умови визначення таких підстав у договорі про навчання у закладі

вищої освіти або договорі про надання платної освітньої послуги для підготовки фахівців після вичерпання інших засобів впливу (або неможливості їх застосування) лише в порядку, визначеному правилами внутрішнього розпорядку Інституту, затвердженими відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

2.4. Невиконання або порушення строків виконання індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми здобувача без поважних причин, передбачених законодавством, зокрема в частині виконання дисертації, може бути підставою для ухвалення вченою радою Інституту рішення про відрахування аспіранта.

2.5. Відрахування в порядку притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Інституті із дотриманням сукупності таких вимог:

- 1) відрахування здобувача вищої освіти як вид академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності визначено законом або Положенням Інституту про Кодекс академічної доброчесності;
- 2) факт порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти виявлено та встановлено відповідно до Положення Інституту про Кодекс академічної доброчесності;
- 3) дотримано передбачені законом права особи, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.

2.6. Директор Інституту відраховує зі складу здобувачів вищої освіти за погодженням з вченою радою, радою молодих вчених та первинною профспілковою організацією – для осіб, які є членами профспілки.

2.7. У разі відрахування здобувачів вищої освіти відповідно до підпунктів 2.1 (пп. 1-3) погодження ради молодих вчених та первинної профспілкової організації не вимагається.

2.8. Відрахованому здобувачу вищої освіти, який не завершив навчання за відповідною освітньою програмою, видається академічна довідка, зразок якої затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 25 січня 2021 року № 102, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 січня 2021 року за № 122/35744 (зі змінами).

2.9. До академічної довідки не вноситься інформація про освітні компоненти, з яких здобувач вищої освіти отримав незадовільні оцінки. Здобувачам вищої освіти, які відраховані з першого курсу (року навчання) і не склали екзаменів і заліків, видають академічну довідку із записом, що здобувач заліків та екзаменів не складав.

ІІІ. ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Здобувачі вищої освіти можуть бути переведені із:

- 1) з одного закладу вищої освіти України до іншого із збереженням місця державного замовлення;
- 2) однієї ОНП на іншу;
- 3) однієї форми здобуття вищої освіти на іншу;

4) одного джерела фінансування на інше.

3.2. Переведення здобувачів вищої освіти здійснюється в межах ліцензованого обсягу Інституту.

3.3. Переведення здійснюється на ОНП такого самого рівня на такий самий або нижчий курс (рік навчання).

Переведення здобувачів вищої освіти із збереженням місця державного замовлення здійснюється за умови повного виконання індивідуального навчального плану поточного навчального року на таку саму спеціальність такого самого рівня без зміни форми здобуття вищої освіти та курсу (року навчання).

3.4. Переведення здобувачів вищої освіти із збереженням місця державного замовлення менше, ніж за шість місяців до планового строку завершення навчання не припускається.

Заяву про переведення має бути розглянуто у закладі вищої освіти протягом десяти робочих днів і заявникові повідомлено умови переведення на навчання або причину відмови.

3.5. Переведення здобувачів вищої освіти із збереженням місця державного замовлення з одного закладів вищої освіти до іншого здійснюється за погодженням керівників обох закладів вищої освіти, в інших випадках – за рішенням керівника Інституту.

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись до іншого закладу вищої освіти, подає на ім'я директора Інституту, заяву про переведення і, одержавши його письмову згоду, звертається з цією заявою до керівника того закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись, та додає копію документа, що містить інформацію про здобуті результати навчання.

У разі виконання умов переведення керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу вищої освіти, в якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання/передачі його особової справи.

3.6. При переведенні обсяг академічної різниці між ОНП Інституту та раніше отриманими здобувачем кредитами не може перевищувати 32 кредитів ЄКТС. Умовою переведення можуть бути попередня ліквідація академічної різниці (не більше 32 кредитів ЄКТС), включення до індивідуального навчального плану здобувача певних обов'язкових освітніх компонентів та/або певного обсягу вибірових освітніх компонентів освітньої програми, проходження певних форм та/або етапів атестації здобувача, відповідно до Порядку перезарахування результатів навчання.

3.7. Керівник закладу вищої освіти, в якому здобувач навчався раніше, отримавши запит, видає в тижневий термін наказ про відрахування здобувача у зв'язку з його переведенням, впродовж десяти робочих днів надсилає особову справу та вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

У випадку переведення здобувача вищої освіти із збереженням місця державного замовлення після одержання його особової справи директор видає наказ про

зарахування здобувача, повідомляє Президію НАН України та вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

3.8. Здобувач вищої освіти, який переводиться до Інституту, має право на переведення на конкурсних засадах на вакантне місце державного замовлення.

У разі відмови в акредитації ОНП, яка раніше не отримувала акредитацію, або у разі закінчення дії сертифікату (рішення) про акредитацію ОНП та неотримання нового рішення про акредитацію ОНП, здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу вищої освіти, в якому аналогічна освітня програма в межах тієї самої спеціальності акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

ІV. ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАДАННЯ ЇМ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПУСТКИ

4.1. Здобувачам вищої освіти, які перервали навчання, надається академічна відпустка. Особи, яким надано академічну відпустку, не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти та зберігають окремі права здобувача вищої освіти відповідно до законодавства та положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти.

4.2. Здобувачам вищої освіти можуть надаватися академічні відпустки з таких підстав:

- 1) академічна відпустка за станом здоров'я – перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребують тривалого відновлювального лікування, загостреннями хронічних захворювань або частими захворюваннями (понад один місяць впродовж півріччя), анатомічними дефектами, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;
- 2) академічна відпустка у зв'язку з участю в програмах академічної мобільності – перерва у навчанні, що надається учаснику академічної мобільності відповідно до Положення про реалізацію права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579, якщо навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) унеможлиблює виконання індивідуального навчального плану;
- 3) академічна відпустка у зв'язку з військовою службою – перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі його мобілізації (військової служби за призовом в особливий період), призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства;
- 4) академічна відпустка у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою;

- 5) академічна відпустка на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі, – перерва у навчанні, яка може надаватись аспіранту, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами);
- б) академічна відпустка за сімейними та іншими особистими обставинами – перерва у навчанні, процедуру надання якої визначає заклад вищої освіти та яка надається здобувачу вищої освіти на підставі його мотивованої заяви;
- 7) відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, або до досягнення дитиною шестирічного віку (якщо дитина хворіє та потребує домашнього догляду) що надаються відповідно до закону.

4.3. Надання академічної відпустки оформлюється наказом директора Інституту із зазначенням підстави для її надання та термінів.

4.4. Академічна відпустка за станом здоров'я надається здобувачу вищої освіти на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії (далі – ЛКК) закладу охорони здоров'я (далі – ЗОЗ), який провадить медичне обслуговування здобувача вищої освіти (на первинному, вторинному або третинному рівні надання допомоги) або співпрацює з надавачем первинної медичної допомоги (далі – ПМД), який здійснює медичне обслуговування здобувача вищої освіти.

Якщо хворий здобувач вищої освіти через свій стан і віддаленість від ЗОЗ, який провадить медичне обслуговування здобувачів вищої освіти, не має змоги туди звернутися, він може звернутися за медичною допомогою до територіального ЗОЗ і після закінчення лікування отримати виписку з історії хвороби для подання її до ЛКК ЗОЗ, який провадить медичне обслуговування здобувачів вищої освіти.

4.5. Для прийняття лікарями експертного рішення та надання висновку до ЛКК подаються запит із Інституту, детальна виписка з історії хвороби від ЗОЗ або надавача ПМД, де здійснюється медичне обслуговування здобувача вищої освіти, і проводиться його повне медичне обстеження.

4.6. Для вирішення питання про поновлення на навчання здобувача вищої освіти, у якого завершується термін академічної відпустки за станом здоров'я, здобувач вищої освіти повинен пройти комплексне медичне обстеження у надавача ПМД, де здійснюється медичне обслуговування здобувача вищої освіти та, у випадку спостереження за пацієнтом під час академічної відпустки в іншому ЗОЗ, подати зазначеному надавачу ПМД довідку про стан здоров'я із ЗОЗ, який спостерігав за хворим під час академічної відпустки. На підставі цього здобувачу вищої освіти видається висновок ЛКК для подання його до Інституту.

4.7. Допуск до навчання здобувачів вищої освіти, у яких завершився термін академічної відпустки, здійснюється наказом директора Інституту на підставі заяви здобувача. У разі академічної відпустки за станом здоров'я до заяви додається висновок ЛКК.

Здобувачі вищої освіти, які до завершення терміну академічної відпустки не подали документи для допуску до навчання або документи для продовження терміну академічної відпустки, відраховуються із Інституту.

4.8. Усі суперечливі питання з приводу надання академічної відпустки розглядає керівництво Інституту за участю ради молодих вчених.

V. ПОНОВЛЕННЯ ДО СКЛАДУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. Поновленими до складу здобувачів вищої освіти можуть бути особи, відраховані до завершення навчання за освітньою програмою. Здобувачі вищої освіти, яким було надано академічну відпустку, поновлюють навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

5.2. Поновлення здійснюється незалежно від причини відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття освіти з урахуванням здатності претендента успішно виконувати освітню програму.

5.3. Поновлення може здійснюватися на освітні програми того самого рівня на такий самий або нижчий курс (рік навчання).

5.4. Поновлення до складу здобувачів вищої освіти здійснюється в межах ліцензованого обсягу Інституту.

5.5. При поновленні обсяг академічної різниці між ОНП Інституту та раніше отриманими здобувачем кредитами не може перевищувати 32 кредитів ЄКТС. Умовами поновлення можуть бути попередня ліквідація академічної різниці (не більше 32 кредитів ЄКТС), включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти певних обов'язкових освітніх компонентів та/або певного обсягу вибіркового освітніх компонентів освітньої програми, проходження певних форм та/або етапів атестації здобувачів вищої освіти. Порядок перезарахування результатів навчання (кредитів, освітніх компонентів) та поновлення до складу здобувачів вищої освіти визначено Положенням про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) аспірантів Інституту.

5.6. Поновлені до складу здобувачів вищої освіти мають право на зарахування (переведення) на вакантне місце державного (регіонального) замовлення у порядку, встановленому закладом вищої освіти. Здобувачі вищої освіти за державним замовленням при звільненні з військової служби, по завершенні відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку) поновлюються до складу здобувачів вищої освіти за державним замовленням. Учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни поновлюються до складу здобувачів вищої освіти за державним замовленням незалежно від джерела фінансування при його перериванні.

5.7. Директор Інституту поновлює на навчання здобувачів вищої освіти за погодженням з радою молодих вчених та вченою радою.